

Sy-li spěwat,
Pilnje džělaš,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróc
Napoj mócný
Lubosc ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Cerstwosc da.

Njeh ty spěwaš
Swěrnje džělaš,
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh ći khmana
Ziwnosc je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. F.

Serbiske njedželske łopjeno

Budyschinje

18. januara 1931

Bauzen

Samotny redaktor farat Wyracj w Roskacizach. — Čisłecz a nallad Smolerjez Inihicizščeznje a kniharnje, sap. dr. i wodm. rul. w Budyschinje
Wukhadža kóždu kobotu a placzi štwórcłětnje 108 klotych pienjezłow

2. njedžela po šwjedženju šwetjenja.

Jan. 1, 35—43.

Na brjošy Jordana steji Jan tón ščezenič. Wón, kiž běšče tač dołho w šamotnej puščinje žiwj, nětk pšched tynžajami přěduje. Esamotnik bu i wodžerjom luda. Na wščitlich dróhach židowšeho kraja k njemu pšichhadžachu jasťoinizy a džělaczerjo, měšchnizy a lud.

Šhto chycchu pola njeho? Běchu šnano jenož wczipni? Pšichhadžachu, šo móhli jenož powjedacž, šo šu tamneho džiwneho muža šami widželi a šlyšcheli? Šacž njeběšče to tež nationalna nadžija, šo mohł wot tamneho ludšeho muža nowy šběžt luda a nationalne wobnowjenje šo šapoczecž? Pola někotrych běšče to tež žedjenje po měrje wutrobny, šo k Janej džěchu.

A Jan, pokutny předar, widži, šo po hrěšnych puczach šu wšchitzy kłodžili, kiž tam pšichhadžachu, a šnaje jich nusu a winu, kotruž nješku hišchje pošnali a pšched Bohom wužnali. Wón wě, pšchi tajkej šchłodže žana žalba njepomha, ani šłoto ani šemške kubło, ani šběžt ani nationalne wobnowjenje. Ně, Jan njemóže jim pomhacž, móže jenož we nich žedjenje po wuřwobodženju šbudžicž: čžincze pokutu!

A mjes džěczimi šwojeho luda widži Jan jeneho, kiž je hinajšchi hacž wšichtzy, kiž je bjes winy a poroka, w jeho dušchi njeběšče čžemnošč, wón njeje šo žuleho kubła dótknył, njeje šłat ani hanik, njeje druhich njelubošnje šadžudžowal; jeho wutroba je njedžělena pola Boha. Jan jeho pošnaje jašto wumóžnika, kotrehož je Bóh wušwolil a pošłat, šo by jatych do šwobodny wjedł, šrudnych šroschťowal, hrěšnikow šbóžnych

šczinič. Wšchitkim jeho pošłaze: hlaj, to je Bože jehnjo, kotrež šwěta hrěchi nješe!

Nješlyšchimy dženkša šažo jeho wołanje a njewidžimy tajku ruku, kotraž je wuššchestrjena kaž pucznič, kotruž pošłaze na Jesuša?

Šladajmy na čžłowjekow wokolo šo, šedžbujmy na jich myšlenje a čžinjenje! Šacž potom njenamašamy, šo je tež pola naš kaž pola čžłowjekow tam pšchi Jordanje wjele šnutsłowneje a šwontowneje nusy, wjele šwady a bojašliwoščje, wjele šchrobłoscze a bojoščje. Na kajlich puczach kłodžimy? Ruka Jana teho ščezeniča pošłaze na pucz Božeho jehnjecža. A šchtóž chze po jeho puczju kłodžicž, šlyšchi tež praščenje teho Knjesa: šhto pytače? Doščž šlyšchimy wo tym, šchtóž čžłowjekojó dženkša pytaja. Š tym tola wšchitke politiške štrony šo šaběraja a chzedža šakonje čžinicž, kotrež rukuja ludej ša šbožo a derjehicze. A pšchi tym jedny druhého i puczja štorka. — To je čžłowške wašchne i teho čžaža šem, šo čžłowjestwo šebi myšli, šo móže se šwojim rošumom wulke kralestwo mēra a šbóžnoščje na šemi twaricž, šo chze wěžu twaricž, kotraž do njebieš došaha, a pšchezo šažo šhoni, šo žadny druhého njerošumi a kóždeho ruka pšchecžiwó kóždemu je. To je čžłowške wašchne i teho čžaža šem, šo šwět je, šchtóž je, šwět, kotruž je wot Božej wutrobny padnył do šwojeje šameje nusy. Ale Bóh nochze, šo šwět šo šhubi. Jan tón ščezenič teho pošłaze, kiž móže šhubjenemu šwětej pomhacž: Bože jehnjo, kotrež šwěta hrěchi nješe.

Šhto woczakujemy wot njeho, šhto pytamy pola njeho? Jeho pucz běšče čžerpjeniški pucz, ale kónž jeho puczja je we njebiešach. Tač běšče to Boža wola. A hdyž je šo hušto tež

Ješušej spytowanje pschibližało, žiwjenje žebi lóžscho scžinicž, potom je wón tajke spytowanje pschezo jažo pschewinył a žo modlił: Twoja wola žo stań. A to, sčtož Bóh chze, móžemy pola njeho namakacž, haj Boha žameho.

Bóh chze nam tak wjele bycz, hdyž ja njeho chwilu mamy. Runje hrěšchnemu žwětej, hdyž cžlowjekojo se wšchěm bėdženjom žebi žiwjenje ihórscha, chze Bóh pomhacž. To je Boža hnada, kotraž žo žwěczi na woblicžu našeho Sbožnika, tiž je nam pschiblubil: Slaj, ja cžinju wšchitko nowe, tež tebje a twoje žiwjenje a twój žwět.

Tehodla skóncžnje tak je, so niz Bože pucže, ale so cžlowjeste pucže nam pschezo jažo hudańcžto dadža, kotrež njemóžemy wujaznicž. Tu pschi tym wostanje: wina a hrěch. Kelto cžlowjekow, telko wožudow.

Alle Bože pucže njejsu nam wjazny hudańcžto, žu dobrota a hnada ja kóždeho. A tu tež wotryknjenny kónž snajemy: Měr a wjekele, wumóženje, dohycze a sbóžnosč. Samjeń.

Bo „Sjoch Kralach“.

Sa tych, kotřiž „hody póhanow“ i džaknej a i darniwei wutrobu a rulu žobužwjećachu, budže swjebelaze a spokojaže, žlyščecž scžehowaze i mižioniskeho pola.

Mižionarojo Rańcheje Afriki žu namjetowali, so by Dipsčanste mižionstwo 15 domoródných, tiž žu žwoju křmanosč a žwěru w schulstej a žyrwinstej žlužbje jako wučerjo wobžwědcžili, ja duchownstwo pschihotowacž dało a jich potom ja duchowných wužwjećilo. To je se wšchelach pschicžinow jara swjebelaze, wožebje tohodla, so widžimy, so žu hižo po 37lětnym džele tam pschi Kilimandjaro-horach mižionstwu tajžny mužojo i mlodných wožadow wurostli, kotřiž samóžeja to tam wulžny wažne jaštojnstwo fararja žami jaštawacž, a to po požudžowanju tych, kotřiž tam nětt lěta dolho w tutym džele skuttuja. Sdobom i toho tež spósnawamy, so tam džele roscže a so tam pschezo wjazny a wjazny dželacžerjow trjebaja; a tež to tamne i teho žebi wučitamy, so mjenujžny rańscho-afrikanste wožadny jako tajke w krotkim cžazu daloko postupichu, so žo skrucžichu a jako žwěrne a wěrne wopotašachu, tak so mižionarojo žami tuto nowe sarjadowanje namjetuja.

To mamy wšchu pschicžinu, džakowni bycz, a žo wjebelimy i cžicha, so žmy žobu byli na tutym žohnowanym džele, kotrež tajke žně potašuje, a žlubimy, tež dale žwěrne pschi tutym skuttu wostacž.

S listow.

S kajlich? To hnydom spósnajesch, hdyž cžitajsch.

„Žyrwinste položenje njeje žo pola naž polěpschilo, njech tež tu a tam hiščecze wožada je, kotraž móže w měrje žwojej wěrje žiwa bycz. Cžicže hubjenje je to w tuhwilu w polnóžno-wjecžornym kónžu europiskeje Ruskeje. Tam bu w poslednich 3 měžazach wšcho žyrwinste žiwjenje sapuscžene a skónžowane. Esu to scžehowaze města: Esmolenst, Witebst, Minst, Polost a Mohilew a i nimi i něhdy bohata letiste kolonije dokolo wołoko nich. Tutu tak mjenowanu „Bělu Rusku“ jaštupowachu hacž psched krotkim někotři pucžowazy předarjo a dwaj duchownaj, kotraž mějeschtaj žwoje žydko w městomaj Esmolenst a Mohilew. A tuto jaštaranje bě tak nělak dožahaze. Sastojnstwo pucžowaznych předarjow je žyrwinstki jakoń lěta 1929 wotštronil. Duchownste jaštojnstwo žmē jenož tón duchowny jaštawacž, kotrehož je wožada jako žwojeho duchowneho wyschnosčzi wosjewila. Nětt tu tež wjazny tamnaj požlednjeje žamoštataj duchownej wjazny njeistaj.

Ženeho žu se wšchelim cžěžkim hroženjom i ... wužkali; wón wucžetny w cžemnej nožy a pyta žebi tuž druhdže džele. Teho drugeho žu pak dla „kontrarevolutionariskeho“ smyžlenja i žmjerczi jažudžili a 30. septembra tuteho lěta jaššili.

A dokelž buchu se wšow „kulaki“ a i městow „bėrgarjo“ do wunušowaneho džela abo ja jažudlowanje do daloko wotležanných krajinow wupóžłani, a dokelž žu „žveni burjo“ na wšach a „małi bėrgarjo“ w městach wotšudnyli abo dokelž buchu proletarižny, njebē móžno, žrědkow swjescž, i kotrymiž bychu žo Bože domy wožadam idžeržale; abo tež wjekełosč ja to pobrachowasche. Tak žu nětt Bože domy a modleńje we tutym wulkim a dalotim kraju wšchē wužwojene a ja „kultu- relne“ abo towarščne samery postajene. A tak žo w „Bětej Ruskeje“ wot 2 měžazow žem Bože žłowo a Lutherowa wucžba wjazny nješchpowjeda.

Hiščecze dalšcheje njedobreje powjescže dostach runje i privatnym listom. Probstowy pomoznik ... w polnóžnym Kaukazu bu jaššeleny. Pod kajtimi wobstejnoščemi bu tuto mordarstwo skucžene, njeje hiščecze snate; jenož so je žo tole stało, wěmny.

A skóncžnje, so by to trojka njedobrych powjescžow byla, psichu wam, so bu 75 lět stary ... snowa sajaty. Wón bē žo dobrowólnje ja jaštojnstke pucžowanje do Sibirskeje samokwik, so by tam tym wožadam, kotrež žu dla wotědženja duchowneho i ... a dla wuhnacža duchowneho i ... wožrocžene, nakhwilnje žlužil. Wón bu po přenjeje Božej žlužbje, kotruž bē w ... džeržal, sajaty jako „sčódny element.“

Ja wēm, so wy nješchestanjecze, na naž tež dale dobro- proščo spominacž, so njebyčmny wustali, doniž naž Bóh i mē- rej njedowjedže.“

Mała wutroba a wulka lubosč.

W Amerižy bē žiwa mała holcžka. Wona chžyiche tež rad něščto ja mižionstwo mjes póhanami a tak ja žwojeho Sbožnika cžinicž. Wona pak bē křuda. Tuž žebi pomyšli, do lěka hicž a worjechi šberacž a tute abo dobytł i nich ja mižionstwo daricž.

Wona džesche a šberasche a našbėra něščto a pscheda to a dari pjenjes ja mižionstwo. A to cžinjescche jažo a jažo, dolhi cžadž. Nošchescche pjenjesny žwojemu fararjeje a tutón dawasche je dale na mižionstwo. Wjele wšchat wona se žwojimi worje- gami njewužnytkowa, tola pak něščto. Tak šberajo po lěžu myžlesch žebi, so i tym žwojemu Sbožnikaj něščto lubeho cžinjescche; to bē žyła šbožowna pschi tym.

Tu nadobo skhori a žlabnješche hladajžny. Zeje požledni pucž dowjedže ju hiščecze ras do lěka. Šberasche hiščecze ras worjechi a pschinjeke polny měščt domoj. Domach jón macžeri do klina wužnyny, prajžny: „To je nětko to požlednje, sčtož móžu ja mojeho Sbožnika cžinicž!“

Wórnny po tym wumrē.

Zeje worjechi wša pschecžel mižionstwa žobu do New- yorka a powėdasche tam stawišnu worječow a jeje šberacki a itym stawišnu wulkeje mižionsteje lubosčje, kotraž bē žo w małej wutrobje horika.

S tym pak njeje kónž tuteje stawišny — a tež niz skuttowa- nje tuteje lubosčje ja mižionstwo. Tuta stawišna hnu tak wutrobny a šhori tak lubosč ja mižionstwo, so tamny psche- žel 20 000 hr. ja mižionstwo došta.

Sčto je nětko po prawym tamne 20 000 hr. mižionstwu darik?

Bjesdželošč.

Šhtož my w našich rataškich wjestach njesacžuwamy a njeprinjemy, je to wulke šchłodowanje, kotrež poškadza i teho, so nima telko wobndlerjow našeho kraja dželo. Tuto šchłodowanje je wo wjele wjetšiche a strašnišiche hačž my bebi to myšlimy; wono nječasj jenož swontowne žiwjenje čłowjetow, ale tež snutowne, nicži dobre poczinki a waschnja. A šhtož ma šwoje dželo tu pola naš a dožyła, šhtož tu pola naš na šwojim beždi, njech to khezta jenož abo njech to žiwnošč abo kublo, tón njewě, kač dobro so ma w tutym njedobrym čašku a kač jara ma džakowny byčž a tutón džak tež wopofasacž i wutrobu, i ertom, je škuffom.

So tu džela doščž njeje, je čezki dońt žyłego luda; ale šdobom je to dońt kóždeho, wošebje je to domachpntanje kóždeho wošebje. Hlaj:

Młodaj mandželstaj wuhotowaschtaj bebi małe ale pětne bydleničko. Teju žedjenje bē dopjelnjene. Kač waschnje čaška, nakupišchtaj wšchelateho na wotplacžowanje. A nětt nadobo žane dželo, žane dothodny, žane pjenješy. Niemóžetaj wotplacžowacž. A to bydlenje, do kotrehož i telko nadžijemi šacžahnyšchtaj, bywa jimaž žuše; nječžujetaj so w šwojim domje domach. Radoščž, pokoj je so wopuschčžiko.

Staršichi pšchistajeny je bebi twarił mału khezku. Chžyšche šam šwój domčžk mēčž, njech tež mały. A tola niemóžetutón domčžk nadobo jeho byčž. Nima dželo, nima šašlužbu. A hdnž tajšeje bórny njenamata, šhubi so jom domčžk žyłe.

Młodženz je runje dowuknył a šwoje pruhowanje derje wobstał; jeho dželo je so jemu derje radžilo; mištr je jara špokojem. Ale nětt nadobo niemóže jemu dželo dacž. Bjes džela wón, kiž chžyšche nětt i nowymi mozami so tak prawje do džela dacž a i nowymi nadžijemi do žiwjenja hičž!

Žane dželo! Starj dobry porjad bywa i tym kač na hłowu štajeny: Žona ma šwoje polne dželo w šabrizy, muž nima žane, hačž runje nastajnje dželo pyta. A tuž čžini muž domjaze, žonjaze dželo domach a hlada džēcži. Tole n. pšch. je tak rjež w někotrych krajinach Duringščeje to „normalne.“

Ale ja muža ma tutón pšchewrót čžasto njedobre ščžehwki. Žona ma šašlužbu, wón niž, žona šmóžni, so so wšcho, šhtož ja šwójbu a dom nušne, wobštawa, muž to niemóže. Muž šhubi i tym šwoju autoritu, šwoju nahladnoščž a šhtož ščžehnje, je njelube, šrudne. A jeli muž nan a ma džēcži, džēcži, kotrež maja šašlužbu, wón pak žaneje, je katastrofa hušto hiščeje wjetšcha.

Albo w domje nan a šyn bjes džela. Dwaj njespokojenaj a njespokojnaj. Kelko to i teho rostorny a šwady a žyła šwójba šchłoduje.

A tole wšcho hačle tajki mały wurěš i tnyh wjele, wjele njedostatkow! Dopomni so na młodžinu, kotraž džela nima a njewě, šhto i čžakom šapoczecž.

Šhtož někač a i něčžim móže, budže drje rad a lubje čžyčž pomhacž, šracham wobaracž, kotrež i teho wšcheho nam wšchēm hroža!

A modlachu so.

Šrabinka Šilža Duringška šajupi i dwēmaj žonštimaj wječhowškeho rjada do Božeho domu, so by so tam modliła. Pšched wobrašom šchžžowaneho wša šwoju kónu i hłowu a so klatny a so modlesche. Teje towaršchžy so tohodla rosnhēwaschtej. Šilža pak ponižnje rjekny, so niemóže i kónu na hłowje škupicž pšched toho, kotryž je byl ja nju kónowanj

i čžerjowej kónu. Wona plakašche horze šyly, kotrež so po nej dele ronjachu. Tu bušchtej tež tamnej hnutěj, klatnyšchtej so a pšchirnyšchtej šwojej woczji.

Žyrkej a štat.

Drježdžanškej ešoriji bešchtej, kač šmy tež my tu pižali, wupiščatej tydžen poščženja abo tež tydžen wulutowanja ša špomožerške dželo. To, šhtož kóždy wulutowa i tym, so n. pšch. kóždy džen jenu žigaru mjenje kurješche abo tež dwē abo so kurjenja žyłe wšda, abo so kóždy a wošebje kóžda šchalku abo dwē dobreho kofeja mjenje piješche abo so ras jeho žyłe woštaji, abo so šwójba so jeneho mjašoweho dnja wšda, abo so piwopicže so wšchēh šarancžtow woštaji atd. atd. to, šhtož kóždy tak wulutowa abo hewał woprowašche, to bu na hromadu škladžene, a hlaj hromada bē hižo 20 000 hr. wulka we jenej ešoriji, w mēšchžanškej, kotraž wobpšchija 35 ewangelškich wošadow. Pišche so, so je jich doščž čžinilo po pšchikladže wudowny, kotruž Knjes Ješuš wukhwali, so jich wjele woprowašche w polnym šmyšle teho, šhtož tuto šłowo praji. Tuto žyrkwiniške špomožerštwo wužiwa tute ščredki nětt ša to, pomhacž tam, hdnžez pomozny potrebažu. Stara so ša draštu, ša šedž, ša tepidlo atd. — So bychu tola wšchudžom wšchitžy tak a podobnje podpjerali šhromadne špomožerške dželo a špomožerške škuffowanje wošadow, — tež wošadow, so by tež wošada a žyrkej kač tam w Drježdžanach, i tym nětkle w čžaku nušy do šjawnoščže škupicž mohla a šwēdcžicž wo darniwoščži a woporniwoščži wošadnyh.

Šakške ministerium je w šwojim pošlednim pošedženju pšchijalo nacžiji šakonja wo nabožnyh šjednocženštwach, t. r. wo žyrkwjach a tehorunja nacžiji šakonja wo tym, šhtož ma štat žyrkwjam placžicž. Wobaj nacžijstaj wopšchijataj něhdže to, šhtož bē wot prijedawšcheho šejma hižo dojednane. Nacžiji wo placženju pocžahuje so jenož na to, šhtož ma so i ewangelško-lutherškej krajnej žyrkwju wucžinicž. Šednanja i romiško-katolškej žyrkwju nješhu žane dojednane pšchinyške. Tuž šmeje so nětt šejm bórny i tutej wulžy wažnej wēžu šabēracž.

Wšchelate i blifka a dolofa.

Šloty kwaš. Knjes šarač na wotpoczinku Bohuwēr Šandrik w Ščelanach šwjecžesche njedželu 11. januara je šwojej mandželškej Marju rodž. Donkež šloty kwaš. Knjes šarač Šandrik, nětt 80 lēt štary, je po kótkim šastožniškim džele w Ketližach 26 lēt dotho w šerbškej wošadže w Malešchžach jako šredar a dušchowpaštyr i wulkej šwērnoščžu škuffował, doniž jeho čžezka šhoroščž na woczji njenujowašche šwoje šastožništwo šložicž. Lēta dotho pšchebnywa nětt se šwojej šwērnej mandželškej w domje šwojich džēcži w Ščelanach. Tam a dofelž bešche pšched kótkim šhorn poležal niž w Michalškej žyrkwi mēješche so jubilejna šwjatocžnoščž. Teju špowjedny wótž a pšchikšchžny šarač knjes Kapler na šačožku Š. 118, 24 hnujaze a krašne šłowa porēcžawišchi pošohnowa. Wóh lubny Knjes čžył špožčicž, so by tole pošohnowanje mandželškej dale pšchewodžalo a so nad nimaj dopjelnilo: „na wječžor budže šwētlo.“

Š Šodžija. W lēčže 1930 narodži so w Šodžijškej wošadže 92 džēcži (1929: 96), 48 hólžow (51) a 44 hólžow (45), mjes nimi 10 njemandželškich a 4 morwonarodžene (3 mandželške a 1 njemandželške) a to w Šodžiju 16, Brěšy 4, Šłoha-

šchezach 3, Bolborzach 2, Kaneczach 2, Koblizach 5, Debjerke-
zach 2, Debischkowje 1, Žiczenju 4, Janeczach 1, Malej Bor-
ščczy 1, Prastowje 1, Dziwoczizach 2, Žiczeńtu 1, Hornjej
Borščczy 6, Mjšchezach 1, Njesdaschezach 4, Malej Prasy 1,
Ręczizach 1, Poczaplizach 2, Nowych Poczaplizach, Ssemicho-
wje 4, Esulšchezach 2, Spntezach 2, Nowych Spntezach 1 (a
1 katolike), Czéchorezach 1, Wjelkowach 10 a Czěšchkezach 1. —
Kšchczenški klub wobnowi 51 džěczi (82), 23 hólzow (46) a
28 hólzow (36), mjes nimi jenož hišcze tři herbške. — Pšchi-
powědało je 58 porow (48), i kotrychž 36 (31) tu šwě-
rowa. — Spowědných běšce loni 3101 (3348) a to 1301 muž-
škich (1444) a 1800 žónškich (1940), 1044 Sserbow a 2057
Němzow; mjes nimi 69 domawoprawjennych. — Semrěło je
34 wožobow (60) a to 23 mužškich (37) a 20 žónškich (23).
Zyrkwinskich pohrjebow běšce 46. Po starobje běchu: 4 mor-
wonarodžene džěczi, 3 w přenim lěcze žiwjenja, 4 pšches lěto
stare, 1 pšches 2 lěcze; dale 1 pšches 15 lět, 1 pšches 18 lět a
1 pšches 20 lět, 4 pšches 30 lět, 4 pšches 40 lět, 3 pšches 50 lět,
4 pšches 60 lět, 15 pšches 70 lět a 5 pšches 80 lět. — Kollekt-
owych pienjes 664,75 hr. woteda, nimo toho wošta tu 93,29
hr. sa fond wožadnje diakonije a 43,27 hr. sa našču zyrkej.
Sa štutki kšchczenškej lubošcze nasběra 427,20 hr. Nimo
toho móžesche 30 wot čitarjow Mišijonšeho Póšla a i mišij-
onšeho kaschczi (hacž do 1. dez.) 350 hr. wotedacž. Na
njedzelach, kiž běchu wot kollektu wušwobodžene, nahromadži
30 129,79 hr. sa wothladanje khorňch, doznyła potajkim 1708,10
hr. — Zyrkwineho dawka šběrašce 30 12 wot sta němškostat-
neho dohodneho dawka sa wožadu pódla 4 wot sta sa krajnu
zyrkej. Potreba móže pak 30 jenož potom krcž, hdnž 30 tež
w šhromadžišnje i knježimi wješnjanostami šrěčžane, sa wšchě
gmejny jenač pšacziwe dobrowólne pšchinoschki wotwjedu.

S Hrodzišcžca. Lěta 1930 narodži 30 w našchj wožadnje
34 džěczi, 1929 pak 36, mjes nimi 7 njemandželškich, 19 (22)
hólzow a 15 (14) hólzow. Narodžjenja rosdžěla 30 na Droždži
8, Katojdy 7, Widhowny 6, Kortnizy a Worzyn 4, Hrodzišcžca
3 a Běla Hora 2; w Brěsezach, Njehornju, Skanezach a Wu-
ježku 30 žane džěcžo njenarodži. Kšchczenych bu 30 (36) džěczi.
Pšchpowědanjow běšce 28 (20), wěrowanjow 18 (16). Wu-
mrěło je 13 wožobow (20), a to 8 mužškich a 5 žónškich. Po-
khorňch bu tu 15 wožobow. Najstarscha wožoba bu 86 lět
7 m. 12 dnjow stara. Spowědných běšce 1868 (1815), 799
(763) mužškich a 1069 (1052) žónškich, 1410 (1364) Sserbow
a 458 (451) Němzow. Doma woprawjennych bu 85 (85) starnych
a khorňch ludži a to 82 (83) Sserbow a 3 (2) Němzy.
Kšchczenški klub je wobnowiło 30 (30) džěczi a to 16 (11)
herbškich a 14 (19) němškich. Šběrki krajnje zyrkwje wunje-
šechu 755,55 hr. (916), nimo toho Gustav-Adolšska domjaza
šběrka 236 hr. Nimo toho woprowašce 30 550 hr. wot špowěd-
nych, woprawjennych a čitarjow Mišijonšeho Póšla. Tutón
wopor je štajnje sa šwonkowne mišijonstwo postajeny. Štónč-
nje je 30 hišcže 468 hr. sa našču zyrkej nawdało. Lubnym
wožadnym budž džaf sa wšchu lubošcž a woporniwoscž.

S Kluscha. Druhi džen hodow w našchj wožadnje 2 man-
dzelškej poraj šloty kwaž šwjeczišchtaj. Wobaj štaj hišcže
štrawaj a čičaj, tak šo móžeschtaj do Božeho domu pšchincž
a tam požohnowanje i wažnemu jubilejeje dostacž. Štaj to
najprjedy Jan Schröter, žiwnošcžerški wumjeňkar w Nowej
Wšy a jeho mandželška Marja Henrietta Selma rožd. Isra-
elez. Nahladna licžba džěczi a džěcžidžěczi je jim pšchiroška.
Jubilejna mandželška běšce pšched něšchto lětami štrachnje
šchorika, tola je 30 šako šhrabala. Mandželški běšce dołhe
lěta do fabriki na džělo šhodžil. Druhi por běšce Korla

Werner, žiwnošcžerški wumjeňkar w Kluschu a jeho mandžel-
ška Hana Khrysta rožd. Pjekarjez i Hornjeje Borščcže. Tež
jeju džěczi a džěcžidžěczi wobdawataj. Wobaj žarujetaj wo
lubeho a nadžijepoľneho šyna, kotrehož štaj we wójnje šhu-
biloj. Šwěrowanaj bušchtaj pšched 50 lětami w Božim domje
w Njěkwacžidle.

S Kluscha. Narodžilo je 30 w našchj wožadnje w lěcze
1930 52 džěczi, a to 28 hólzow a 24 hólzow. Mjes nimi běšce
8 njemandželškich, 2 morwonarodženej džěczi a jónkrócž
dwójnikaj. Pšchpowědało je 30 26 porow, i kotrychž bu we
našchim Božim domje šwěrowaných 18 porow (to je 6 mjenje
hacž lěto prjedy). Wumrěło je 28 wožadnych (4 mjenje hacž
1929), mjes nimi běšce 7 džěczi, 3 nježenjene žónške, 8 man-
dzelškich mužow, 4 mandželške žony, 4 wudowny a 2 wudowje.
Konfirměrowaných bu 26 džěczi (31 mjenje hacž 1929). Bože
wotkasanje wužiwašce 1432 špowědných (169 mjenje hacž
1929); mjes nimi běchu 37 30 dali woprawjecž. Sserbškich
špowědných běšce 802, němškich 630.

S Minakala. W Minakalškej wožadnje je 30 narodžilo
34 džěczi (9 mjenje hacž lěto prjedy) a to 20 hólzow, 14 hól-
zow, mjes tymi 2 njemandželškej. Šwój kšchczenški klub je
w šwj. konfirmaciji wobnowiło 20 džěczi (13 mjenje hacž
lěto prjedy), a to 10 hólzow, 10 hólzow. Pšchpowědanjow
běšce 23 (1929: 27), wěrowanjow 16 (1929: 21). Semrěło
je 25 wožobow (10 wjazy hacž lěto prjedy) a to: 9 mužow,
13 žonow, 1 knježna, 2 džěczi niže lěta. Najstarscha wožoba
mjes semrětnymi běšce 85 lět 9 m. 12 dnjow. K Božemu blidu
džěšce 1224 wožobow (9 wjazy hacž lěto prjedy) a to 848
Sserbow, 381 Němzow, 505 mužškich, 632 žónškich; i tomu
pšchindže pšchi woprawjenjach 23 mužškich 64 žónškich. Pšchi
kollektach je 30 šběrało 434 hr., to je 82 hr. wjazy hacž lěto
prjedy. K tomu pšchindže i Mišijonšeho kaschczi a wot čži-
tarjow Mišijonšeho Póšla 114,63 hr., tak šo je 30 dohro-
madny šběrało 656,38 hr. (1929: 469,5 hr.). Potajkim je 30
w šandžonym lěcze njedžiwajo na wultu hošpodařsku nufu
186,83 hr. wjazy šběrało. — Bóh Knjes žohnuj našču lubu
Minakalšku wožadu a daj jej rošč a pšchiběracž na tym, kiž
našcha hłowa je, na Jesužu Khrystužu.

S Kalez. W Kalezčanškej wožadnje 30 w lěcze 1930 55
džěczi (24 hólzow a 31 hólzow) žiwnych narodži, mjes nimi bě-
chu 4 njemandželške a nimo nich jene morwonarodžene. (1929:
49, 30, 19, 6, 0). Kšchczenški klub wobnowi jenož 37 džěczi
(21 hólzow a 16 hólzow (19 herbškich a 18 němškich) i wožadny
a 2 i domu sa šlepnych (1929: 62, 39, 23; 42, 20; 2). Wěro-
wanjow běšce 25 (1929: 30). Pokhorňaných bu jenož 30 wo-
žobow (1929: 44). Potajkim je 30, kaž w rosprawnym lěcze
w mnohich wježnych gmejnach, šynla licžba pornjo šemrěčžam
hišcže šapikała, šchtož je šwjekelaze. Licžba špowědných je
30 nimale na wšchocžci lěta prjedy šdžeržala, haj, hdnž wob-
šedžbujemy, šo dnrbješce w domje sa šlepnych dla šaduschizy
(diphtheritis) jena špowědž wupadnyčž, je 30 wšchocžč šamo
pšchecročika. Šteji 2553 pšchecžiwu 2580 špowědných, mjes
nimi běšce 1108 mužow a 1445 žonow, 1999 běšce Sserbow.
554 Němzow. Zyrkwinskje šběrki šběrachu 30 na 31 dnjach.
Wunješechu šwjekelazy pienjes wo 840,83 hr., sa čžož 30 wo-
žadnym tež tu najwutrobnišcho džafuje. Wožadne šopjeno
ma něhdže 400 porjadnych čitarjow. Wožadna diakonija,
kotraž 30 loni šaloži, 30 žiwje wužiwa. Šsotra móžesche we
lěcze 1930 je 2 415 wopytami wožadnym škuzicž, šchtož dolo-
kajuje, tak nušne běšce, šo 30 wožadna diakonija sa našču
wožadu pšchiprawi.